

**Acte de lliurament de la Medalla d'Honor del Parlament
a l'excel·lentíssim senyor Francesc Vendrell i Vendrell**

Í N D E X

Lliurament

de la Medalla d'Honor del Parlament, en la categoria d'or,
a l'excel·lentíssim senyor Francesc Vendrell i Vendrell (p. 3)

NOTA

Aquesta publicació és impresa en paper ecològic (definició europea ECF), en compliment del que estableix la Resolució 124/III del Parlament, sobre la utilització del paper reciclat en el Parlament i en els departaments de la Generalitat, adoptada el 30 d'abril de 1990.

Lliurament de la Medalla d'Honor del Parlament, en la categoria d'or, a l'excel·lentíssim senyor Francesc Vendrell i Vendrell

La moderadora (en off)

Tot seguit començarà l'acte de lliurament de la Medalla d'Honor del Parlament de Catalunya, en la categoria d'or, a l'excel·lentíssim senyor Francesc Vendrell i Vendrell.

Són pregats de desconnectar els aparells de telefonia mòbil.

Moltes gràcies.

(*Es canta «Els Segadors».*)

La moderadora (en off)

L'honorable senyor Joan Rigol, president del Parlament de Catalunya.

El president

Digníssimes autoritats, il·lustres senyors membres de la Mesa, il·lustres senyors presidents dels grups parlamentaris, autoritats, senyores i senyors, avui el nostre Parlament vol homenatjar un català, el senyor Francesc Vendrell, que, en el marc de les Nacions Unides, ha dedicat els seus esforços a la pau i a la democràcia. Homenatjar-lo concedint-li la Medalla d'Or del Parlament és homenatjar també els valors de pau i de democràcia del nostre poble.

Sovint només tenim en compte alguns valors quan els trobem a faltar. Això pot passar també a casa nostra amb la democràcia i la pau. Gaudir-ne sembla que és la situació més normal, i no és pas així. Només ens cal mirar trenta anys enrere, quan el nostre país era sota el pes de la dictadura, i només cal tenir presents tants i tants indrets on el pes de les armes té més força que la consideració envers els ciutadans.

Aquest Parlament és l'expressió institucional de la democràcia i de la pau del poble català. És l'indret del debat, de la dissensió, i també de l'acord. És la seu de la paraula pública, de la qual tots els diputats som dipositaris, legítimats per la democràcia. Som això, i ens esforçem també per ser-ho en el plebiscit de cada dia. És per aquest motiu que avui volem retre un homenatge institucional a un català compromès amb la pau i la democràcia.

El senyor Francesc Vendrell, de la lluita clandestina en la defensa de Catalunya davant la dictadura, n'obté el lliçó viva que els conflictes interns dels pobles a causa de la manca de llibertat es fonamenten en la negació dels drets fonamentals de la persona i del dret dels pobles a governar-se ells mateixos. La seva tasca arreu del món, a Amèrica Central, per exemple, i a Timor, s'ha basat en la defensa d'aquests drets de les persones i dels pobles. No es tracta d'assistir a un simple repartiment de poder entre les parts en litigi, sinó d'unir voluntats contraposades en la recerca d'un camí conjunt cap a l'afirmació dels drets fonamentals. I en la perllongada i difícil tasca negociadora a l'Afganistan, per exemple, el senyor Vendrell ha cercat guanyar-se la credibi-

litat moral d'integrar en una evolució positiva tot allò que alguns podrien reduir a anar a cercar el seu estricte interès partidista.

La constància en la recerca d'una sortida digna, que només es pot fonamentar en l'estimació pel país pel qual es treballa amb vocació de pacificador, és el signe d'una fidelitat a entendre la pau com un procés de reconciliació dels esperits. I aquí cal la força material per implementar aquestes decisions, però fent-ho sempre des de la credibilitat ètica i moral. «Solament les solucions justes als conflictes resulten duradores. Si són injustes, no resisteixen el pas del temps», són paraules amb què s'expressava recentment el senyor Vendrell.

El seu punt de mira ha estat sempre el poble, amb els seus drets personals i col·lectius. Jo hi veig, en aquesta presa de posició seva, de gran altura política, el rastre de la lluita per les llibertats del nostre poble, que marca la trajectòria de Francesc Vendrell, en un procés constant de defensa de la democràcia i la pau en l'època de la resistència nacional a la dictadura. És un rastre de catalanitat que ell ha escampat arreu del món. La seva tasca, en diversos indrets del planeta, és per nosaltres la voluntat de Catalunya de ser present al món. Som un país amb una personalitat cultural i política que, amb la modèstia que calgui, es pot sentir partícip d'aquest món mundialitzat.

Ens plau, doncs, veure personalitats catalanes amb dimensió universal que aporten valors que nosaltres sentim com a nostres. Tenim com a poble una història col·lectiva i una cultura prou potent i rica que ens permeten viure d'una manera específica l'esclat de la mundialització dels problemes i de les esperances d'avui. Hem rebut una digna tradició política d'assimilar la catalanitat a la cultura i al civisme, de saber unir l'afirmació de la nostra identitat a la necessitat de projectar-nos enfora, de saber rebre i integrar tot allò de positiu que ens ve de l'exterior.

Sabem que allò que ens ha cohesionat com a poble al llarg dels segles no ha estat la força de les armes o la prepotència política, o la capacitat d'imposició d'un poder econòmic; des de fa molt temps, les nostres fronteres no han estat defensades per les armes o per les duanes. La nostra cohesió cívica ha estat fonamentada en la fidelitat a la nostra llengua i a la nostra cultura, en la nostra capacitat creativa en el camp socioeconòmic i en la nostra obertura cap als altres. Aquesta lliçó de pau, l'hem apresada, els catalans, de la millor tradició del nostre poble. I, sobretot, som molt conscients que l'humanisme o és universal o no és humanisme. Tenim molt clar que la llengua, la cultura, la religió, no són, no han de ser una barrera, sinó una oportunitat per al diàleg entre les persones, una oportunitat per al diàleg universal.

Per això Catalunya se sent solidària i partícip de les gestions de pau dutes a terme pel senyor Francesc Vendrell a Amèrica Central, al Timor Oriental, a l'Afganistan i arreu del món. Gràcies, senyor Vendrell, per la tasca que ha fet i fa, i gràcies també perquè, identificant-nos amb el seu treball, ens permet, a tots els seus compatriotes catalans, sentir-nos-en partícips.

Moltes gràcies.

(*Aplaudiments.*)

La moderadora (en off)

Té la paraula la senyora Imma Folchi, oficiala major del Parlament de Catalunya.

L'oficiala major

«La Mesa del Parlament, en sessió tinguda el dia 29 de gener de 2002, per unanimitat dels seus membres i a proposta del president, ha acordat d'atorgar la Medalla d'Honor del Parlament, en la categoria d'or, a l'excel·lentíssim senyor Francesc Vendrell i Vendrell, per la seva trajectòria professional i personal en defensa dels drets humans i de la pau, per la seva entrega i dedicació en la resolució de conflictes com els d'El Salvador, Guatemala, Nicaragua, Haití i Timor i, molt especialment, per la seva destacada intervenció en els processos diplomàtics destinats a la pacificació de l'Afganistan.

»Palau del Parlament, 29 de gener de 2002.

»Signat: senyora Carme Valls i Llobet, secretària primera; molt honorable senyor Joan Rigol i Roig, president del Parlament.»

(*Aplaudiments.*)

La moderadora (en off)

Té la paraula l'excel·lentíssim senyor Miquel Roca i Junyent, que glossa la figura de l'excel·lentíssim senyor Francesc Vendrell.

El Sr. Miquel Roca i Junyent

Molt honorable president, autoritats, senyores i senyors diputats, amics tots, en primer terme, voldria, si em permeten, agrair al Parlament de Catalunya que m'hagi permès fer aquesta glossa de la figura d'un bon amic, Francesc Vendrell, i que em permeti fer personalment com una mena d'acte de contrició.

Francesc és tan amic..., això ens passa molt, a la vida: que els molt, molt amics, els valorem com a amics, i no hem tingut en compte tot allò que ens explicaven. Acaebes dient: «Bé, però tu vas bé? Com estàs? Anem a sopar...» Parles del seu amb una naturalitat que hi ha un dia que et colpeix, i dius: «Tot això que he anat assumint de la vida d'un gran amic, resulta que és molt important i que jo, possiblement, a nivell personal, no he valorat prou.» Per tant, jo avui, davant de tots vostès, li dic al meu amic Francesc: «Perdó per no haver-ho valorat abans.»

Que consti que Francesc va deixar pistes de la seva voluntat molt aviat. Per una d'aquestes coses que la infidelitat dels amics fa possible, algú em va fer arribar el que alguns companys dèiem, l'últim any de carrera, quan un catedràtic va fer aquell exercici, diríem, típic, de dir: «Què penseu fer després d'acabar la carrera?», i ens va dir: «Escriviu.» Jo vaig quedar gelat de veure el que escrivia, i altres amics també. L'únic que describia absolutament fil per randa el que pensava fer i ha fet és Francesc Vendrell. I, en el darrer curs de la llicenciatura en Dret, deia: «Jo vull, en acabar d'aquí, anar a estudiar la meua carrera de Dret a Anglaterra i, després, esdevenir funcionari d'un organisme internacional, per

tal de dedicar-me a la mediació de conflictes.» I això ho escrivia a la tendra edat de vint anys, perquè Francesc va acabar la carrera als vint anys; concretament, feia els vint-i-un –ho dic perquè el poden felicitar d'aquí a un temps– el 15 de juny, i va poder acabar la carrera als vint anys. I això ho deia en aquell moment.

Francesc és un personatge que..., ell no ho sap, això no ho sap, però és un personatge que porta unes arrels de l'Eixample brutals. Ell no ho sap; és a dir, és tan universal, li costa tant identificar al final on dormirà aquesta nit –no ho sap exactament–, que al final té una vocació d'universalitat en què tot el món és el seu món. Però la gràcia del personatge és que ha passejat pel món les característiques d'un senyor de Barcelona, d'un senyor de l'Eixample; un senyor que ha viscut tots els seus anys, diríem, mentre va estar amb la família, al carrer Mallorca, pràcticament xamfrà amb Llúria, i que ha viscut i ha respirat el que eren una sèrie de valors, des de la perspectiva familiar i dels amics, que ha anat passejant pel món.

No sé si vostès han vist algunes cròniques que a vegades s'han publicat arran, singularment, de la crisi de l'Afganistan, que quan es referien a Francesc Vendrell sempre deien: «the Catalan Francesc Vendrell». Exercir de català a l'ONU i amb el càrrec que tenia és molt difícil. I Francesc ho ha fet sempre –sempre.

Jo sempre he dit que una de les coses més complicades que li poden passar a un personatge és, en una reunió internacional, cap al capvespre, quan està a punt d'acabar-se la reunió i et demanen d'on ets i tu dius: «De Catalunya», clar, dius: «Per què no em fa aquesta pregunta a les vuit del dematí?, perquè tindrè molt més temps per explicar-li-ho». És a dir, començar a les set del vespre, això es fa realment precipitat.

Francesc és un home que ha dedicat tota la seva vida –tota la seva vida– a la mediació de conflictes i a conèixer la realitat dels altres. És un apassionat pel coneixement de tots els plantejaments, de totes les minories, de tots els fenòmens. La seva primera adscripció, quan va acabar la universitat a Anglaterra, va ser anar a fer classe –poden comprendre vostès fins a quin punt els amics en fèiem broma– de dret constitucional als papús. Nosaltres li dèiem: «Però de què els parles?», i ens ho preniem en broma. Però darrere d'això el que hi havia era una clara vocació d'una persona que volia conèixer món, volia conèixer els pobles diversos, volia identificar-se amb ells, defensar els seus drets... I per això, quan a les Nacions Unides va posar-hi peu i va arrelar, podia haver tingut altres destins, podia haver tingut altres dedicacions, però, en canvi, va aplicar tot el seu coneixement, tota la seva voluntat i tota la seva intensitat, els va dedicar a viure apassionadament els conflictes d'arreu del món.

Ha estat un viatger infatigable. Normalment –fa una estona en parlàvem, mentre esperàvem començar aquest acte–..., tothom parla de Timor o parla tothom d'Amèrica Central o parla singularment, aquests darrers temps, de l'Afganistan. Francesc Vendrell ha mediat en conflictes internacionals per tot el món –per tot el món. És a dir, jo tenia una llarga llista de tot el..., i he pensat: és millor dir que tots els conflictes que en el món s'han

produït, d'una certa envergadura, i que han tingut una necessitat i una possibilitat de mediació, han tingut en Francesc Vendrell, d'una manera o altra, fent de mitjaner. A vegades amb èxit, a vegades sense èxit.

I això també és molt important de recordar-ho, perquè a vegades nosaltres, de figures com Francesc, en recordem, diríem, les etapes d'èxit. Francesc també ha tingut etapes de tristesa, de veure que la seva gestió no havia fructificat i que seguia matant-se gent on ell havia intentat portar l'esperit de la pau i del diàleg. I això no era possible, i tornava amb la sensació del fracàs a casa seva, en aquest cas a Nova York, i s'esplaiava amb els amics en la seva tristesa, dient: «Això no ha estat possible perquè aquests són així o aquests són aixà.»

I, a vegades, és de les persones que ha pogut veure més de prop com els grans interessos que es mouen des del punt de vista de les relacions internacionals, els problemes d'Estat d'uns o problemes d'Estat d'altres, feien impossible avançar en la solució d'un conflicte, perquè no fos cas que fos interpretat que guanyava aquest o que guanyava l'altre... I darrere d'aquestes valoracions quedava, diríem, gent que anava morint sense poder aprofitar les bases d'una possible concòrdia, d'una possible pau.

El president del Parlament ha dit, amb paraules justes, que és un gran defensor de la pau i de la democràcia, i això es troba... És un gran defensor de la pau, de la democràcia, de la llibertat i del progrés. Una cosa que a vegades no se sap de Francesc Vendrell és fins a quin punt, per entendre'ns, ha abraçat totes les causes progressistes des del seu coneixement de les relacions internacionals. Sempre ha estat un home sensible als plantejaments de progrés; ho ha estat.

I això és una cosa que ens honora a tots, com ens honora a tots que aquesta trajectòria s'hagi fet sempre des de la fidelitat al país. Francesc Vendrell, jo crec que deu haver tingut, diríem, molts i molts viatges al llarg del món, molts i molts viatges; difícilment, crec, Francesc –tu m'ho diràs–, t'has perdut més d'un o dos Nadal a casa. Ni que sigui d'aquelles maneres que era, realment..., deies: «Bé, però per què no descanses vint-i-quatre hores més?», perquè arribava el dia 24 i se n'anava el dia 26. Però ell necessitava passar per aquí. I qualsevol viatge que li permetés fer una aturada, l'aprofitava, perquè necessitava oxigenar-se des del que ell sap que són les seves arrels, i les viu des de la universalitat que practica i en què conviu.

És per a mi una gran satisfacció que se m'hagi permès fer aquesta presentació. Francesc és un home..., tenia el dubte, quan anava a dir: «És un home bondadós», i a vegades aquest concepte de bondadós és un concepte menystingut, que no té, a vegades, prou valoració. Vull dir que és molt solidari, estima profundament les causes que defensa, s'identifica amb la gent que intenta preservar i les causes que intenta fer que avancin. Però és un home tossut. Ho sento pels que han negociat amb ell, perquè deu ser insuportable negociant, des del punt de vista que posa tota la fúria al servei de la seva raó; la posa, diríem, durament, no cedeix fàcilment. És un home dur negociant, perquè és un home que sap que els valors que defensa li permeten tenir la forma de la duresa; són valors que poden defensar-se des de la duresa.

I jo penso que és per als amics –que avui n'he vist molts aquí– una gran satisfacció que el nostre amic sigui reconegut pel Parlament. Ho és, una gran satisfacció, perquè no sempre passa així. Avui, dintre de les figures dels catalans universals que, afortunadament, aquest país té, Francesc Vendrell s'hi incorpora amb plenitud de dret i amb tota legitimitat. Ens ha fet quedar bé. Ha lluitat per causes que valien la pena. Ha sabut comprendre i respectar les minories; les ha redescobert, amagades sota les pedres, per defensar fins i tot els drets que ells no sabien que podien tenir. Ha lluitat desesperadament per causes que a tots ens honoren, que són les causes de la llibertat, de la pau, de la democràcia i del progrés.

I, per tant, si jo aquí tenia un títol que era «glossar la figura», només la puc glossar des de l'amistat i des de l'estimació i, gairebé ridículament, dir jo també al Parlament que moltes gràcies per haver honorat un gran amic, un gran català, una persona que tots vostès saben qui és i que el coneixen, o que el poden conèixer, i saben, sobretot, que mai –mai– serà per a vostès el punt de referència d'una cosa que no sigui altra cosa que noblesa, pau, diàleg, capacitat de negociació, apropar allí on hi ha tanta gent que té interès de confrontar.

Moltes gràcies, Francesc....

(Aplaudiments.)

La moderadora (en off)

El president del Parlament de Catalunya imposa la Medalla d'Honor a l'excel·lentíssim senyor Francesc Vendrell.

(Aplaudiments.)

L'excel·lentíssim senyor Francesc Vendrell ens dirigeix unes paraules.

El Sr. Francesc Vendrell i Vendrell

Bé, primer de tot, molt honorable senyor president Rigol, autoritats, amics, feia molt temps que no em donaven una medalla d'or, i d'or de veritat em sembla que no me l'han donada mai. Ara, això em fa recordar una mica quan estava al col·legi de Casp, amb els jesuïtes, que em donaven dignitats cada tres mesos, i a mi no sé què em passava que en guanyava bastants. I tenia una cosa semblant a aquesta, però no era d'or, i després calia tornar-les. *(Rialles.)* Aquesta, crec que me la puc guardar.

El president

Ben seva.

El Sr. Francesc Vendrell i Vendrell

Bé, jo estic molt, molt agraït per aquest homenatge i aquest premi, que en realitat, francament, no és merescut, perquè jo he fet, com ha dit en Miquel, el que sempre havia volgut fer, que és la feina que he fet durant aquests quaranta anys o trenta-cinc anys, de manera que no hi ha cap mèrit a fer el que un sempre ha volgut fer i, a més a més, passar-s'ho normalment bastant bé, malgrat alguns períodes negatius.

I, sobretot, m'alegro molt que, aquesta medalla, me la doni el Parlament de Catalunya, que és el símbol de la nacionalitat catalana, que és el símbol del pluralisme de Catalunya i que és la representació del poble de Catalunya. I no cal que repeteixi aquí el que hauria d'explicar potser a fora, i és que el Parlament de Catalunya és un dels parlaments més antics del món. I això, naturalment, em fa recordar el que Pau Casals va dir l'any 71 a les Nacions Unides, durant el concert de Nacions Unides, el 24 d'octubre del 71, en què Pau Casals, després de dirigir una part de l'orquestra, va dirigir-se a tota l'Assemblea General i va parlar de Catalunya i va parlar del seu Parlament, en un moment que, naturalment, no hi havia Parlament.

I jo, amb això, estic molt satisfet, francament, que Heribert Barrera hagi volgut tenir el gust de venir aquí, perquè és un dels personatges històrics que jo, naturalment, recordo molt bé; com m'hauria agradat molt també tenir Miquel Coll i Alentorn aquí, que va ser una de les figures que jo, de sempre, he tingut en més estima.

I, francament, haig de dir que penso en el meu pare, perquè el meu pare va ser, probablement, la persona que em va fer estimar Catalunya des que era molt petit; penso en la meva mare i en les meves famoses ties, perquè elles havien nascut al Japó, i sempre vaig tenir un interès per l'estranger des que era jo molt petit. I, sobretot, vull donar les gràcies als meus amics, alguns dels quals són aquí, fins i tot bastants que havien militat, en un moment o altre, a Unió Democràtica –aquí tenim l'Anton Cañellas, amb qui jo vaig fer els meus primers viatges internacionals per dos llocs, a vegades utilitzant un nom que no era el nostre.

I també vull recordar els meus col·legues de Nacions Unides, i sobretot els col·legues que varen cooperar més amb mi en aquesta feina de mitjancer. Perquè cal dir que sense un grup de gent, petit, un grup petit, però un grup de gent que tingui els mateixos objectius que un té, és molt difícil negociar. Jo crec que el gran avantatge i una de les raons del succés de diverses de les negociacions en què he estat ficat han estat que teníem tots un ideal conjunt, un objectiu comú, que no era solament acabar amb els trets, sinó que era resoldre la causa dels conflictes i tractar d'ajudar, en el possible, els pobles oprimits.

No cal dir que els anys que jo vaig passar aquí, els anys que vàrem tractar de lluitar contra la dictadura, tractant d'aconseguir dues coses: la democràcia, el pluralisme polític, i també els drets del poble de Catalunya... I a vegades em pregunto si és que ja hem superat aquesta

etapa, si ja ens podem asseure i podem oblidar-nos de la resta del món.

Jo crec que la lluita no ha acabat. Jo crec que, si mirem entorn de nosaltres, primer fora d'Europa, i després dintre d'Europa, veurem que el fonamentalisme no està solament monopolitzat pel senyor Bin Laden; és, desgraciadament, un partit per a molts països, per a molts règims, per a moltes forces polítiques. No crec que puguem dir que el nacionalisme exacerbat, o la xenofòbia, o la negativa d'acceptar el pluralisme polític, religiós, cultural i lingüístic, hagin acabat. I jo crec que el que va passar ahir a França ha de fer-nos pensar que encara tenim lluites al davant i que també hem de cercar les causes del que va passar a França ahir o el que pot passar a Holanda dintre un mes, o el que ha passat, fins a un cert punt, a Àustria, per què ha passat això?

Jo crec que cal que els polítics, els dirigents, cerquin primer les causes, que vagin davant de l'opinió pública, i no darrere, i que, sobretot a Europa, comencem a ensenyar als nostres fills, a la joventut, que Europa ja no és un país, un continent que exporta emigrants, sinó que és un continent que importa immigrants. I això no és fàcil. És fàcil de dir i sobretot és fàcil de dir si un ve de classe mitjana, com jo crec que tots nosaltres, poc o molt, venim, però és molt més difícil d'aplicar quan un està vivint en una barriada a certes parts d'Europa. Aleshores, jo crec que cal pensar-hi i cal, sobretot, no creure que ja tenim els problemes resolts a Europa; molt menys, naturalment, a la resta del món.

I, finalment, vull senzillament agrair a Miquel les paraules que ha dit –bastant immerescudes, cal dir-ho–, i sobretot al president, que ha fet un discurs que, francament, solament un Parlament que no és solament un Parlament local, sinó que és un Parlament nacional, podria haver fet amb aquesta visió del món, com ell ha demostrat.

Moltes gràcies.

(Forts aplaudiments.)

La moderadora (en off)

Ens parla el molt honorable senyor Joan Rigol, president del Parlament de Catalunya.

El president

Senzillament, per donar per clos aquest acte i invitar-los a escoltar un breu concert.

Moltes gràcies.